

KOMMENTARER:

avseende år 1721.

Vi har här ett uppehåll från 1717 och självfallet har mycket hänt under denna fyraårsperiod. Men märkligt nog går det få en ganska så kontinuerlig bild av förloppet ändå. Mycket dock beroende av att vissa förhållanden återkommer år från år. Vissa gestalter kanske försvinner för oss men i så fall inte så det stör i någon större grad.

En ny figur dyker upp och det är rådmannen Hans Olofsson, som får hedersuppdraget att dela ut post till häradshövding Cedercrona som Elfström tillskriver under samma kuvert som till rådmannen. Denne senare bör därför sökas bland Elfströms inre krets av släkt eller bekanta. På olika vägar, bl.a. i rådstugeprotokollen från Kongelf har jag lyckats spåra upp det sannolika släktsambandet. Vederbörande synes vara en senare make till Elfströms syster Karin. Båda har varit gifta tidigare. Sålunda hade Hans Olofsson varit gift med en Anna Anderdotter, vars föräldrar var en Anders Pedersson Findt och Anna Powelsdotter-Sticker. Anna Sticker var syster till borgmästaren i Kongelf Hans Sticker, vars dotter i sin tur var gift med en senare borgmästare Claus Clausson Brun. Elfströms syster Karin torde tidigare varit gift med en officer på Bohus fästning Peter Mod (vilket jag vidrört förut) Alltnog denne rådmann Hans Olofsson var en av de första gästgivarna i Kongelf och ägde den fastighet, som nuvarande ~~Fars Hatt~~ representerar. T.o.m. finns hans namn liksom företrädaren rådmann Tormo Clausson inristade för evig tid på en minnestavla i vestibulen till restaurangen Fars Hatt. Vi bugar! Elfströms syster fick med denne Hans Olofsson en dotter Kristina Hansdotter (till vilken vi snart skall återkomma) Hans Olofsson uppträdde år 1730 som ombud för sin hustru i samband med skiftet efter dennas faster Börta Larsdotter (gift med klockaren Jacob Gustavsson) som dog utan öröstarvingar. Allt tyder på att Peter Elfströms syster Karin varit gift med rådmann Hans Olofsson.

Av kulturhistoriskt värde är att vi här får ett exempel på den tidens bruk av årtal mitt inne i en text i versform. Årtalet 1721 har alltså Elfström totat ihop med hjälp av de latinska siffrorna (som i texten angivits med stora bokstäver) M= 1000, D= 500, C=100, L=50, X=10, I=1. Alltså första radens stora bokstäver $D + V + C + M + X + L + I = 500 + 1000 + 100 + 10 + 50 + 5 + 50 + I = 1721$. På samma sätt kan de båda andra raderna uttolkas till årtalet 1721, då Fredrik den I blev konung i Sverige. Kontrollera själva! En akademisk klurighet på modet vid denna tid.

Peter Elfström föräras en barometer av kyrkoherden i Tanum H^t Mag. Johan Oedman. Denne tillträdde sin tjänst år 1719 efter kh Andreas Borgvall. Oedman blev med tiden prost och ägnade sig åt bohusslänsk historieskrivning de senare åren av sitt liv, resulterande uti Chorographia Bahusiensis. Detta verk är ett hopkok av upplysningar som han inhämtat från samtida prästerskap och äldre bevarade historiska beskrivningar. Här har säkerligen vår Peter Elfström bidragit med en hel del stoff, som han kommit över genom sin nära förbindelse med släkten Ström i Kongelfstrakterna. Hänvisar till detta Strömansnitt i det följande. Men vill passa på tillfället att lyfta på hatten för Peter Elfström som i det tysta skymtar i Oedmanska verket. Något omnämnande orkade prostens inte med - icke ens några ord i kyrkoboken vid Elfströms bortgång. Inte ens prostens present uti en barometer till Elfström kan förlåta hans uraktlåtenhet!

Elfström har uppenbarligen skaffat sig vänner även i Göteborg och korrespondera bl.a. med handelsman Fridrick Theel och H^t rådmann Erich Cederbourg. Den senare bekant för sin skildring av staden Göteborg - utkommen år 1739. Ytterligare en bekräftelse på att Elfström rörde sig bland historieskrivare.

Peter Elfström har av allt att döma varit närvarande vid den pampiga jubelfest som ägde rum i Göteborg den 17 mars till minne av Gustaf den andre Adolf. Hans noggranna beskrivning av dekorationer och illuminationer är av kulturhistoriskt värde, såsom upplevda av enskild.

Han skriver brev till häradshövdingen H. Ratterij. Identifieras som Herman Ratterij och son till kh Jacob Ratterij i hans trädgårdens äktenskap med Trina Holst.

Stina Weffver är hans kusin, vilken senare gifter sig med collegan i Uddevalla Henrick Anckarström.

H^t rector Bonander är Elfströms skolkamrat, som hamnade som föreståndare för trivialskolan i Kongelf. Son till kyrkoherden i Hjärtum Andreas Bergeri Bonander. Visst släktsamband med Elfström genom kyrkoherdens båda hustrur.

Besöker tillsammans med kyrkoherde Oedman häradshövdingen på Kragenäs, som vid denna tidpunkt är Torger Brun (släkt både till kyrkoherden som till Elfström på håll), vilken senare kommer att uppträda som borgmästare i Strömstad.

Elfström besöker ofta sin gamle vän från skoltiden Johan Gedda, som vart komminister i Tossene sedan 1712 efter att ha varit adjunkt hos kh Bonander i Hjärtum uti trenne år. Gedda högaktade mycket sin förman kh Anders Bornander i Bro. Denne Bornander var gift med kh Oedmans mor Elisabeth Lander, som i detta äktenskap fick några döttrar, vilka gifte sig förnämnt. Bl.a. en Anna Elisabeth Bornander som blev förenad med en löjtnant Cl. Aréen. (dyker upp i dopsammanhang ihop med Elfströmsfamiljen)

H^r P. Lomberg är kyrkoherden i Näsinge Peter Lomberg, vars första hustru Maria Kilander begravdes den 25 juni. Säkerligen var hustrun syster till kyrkoherden i Tossene Olof Kilander som vid den aktuella tidpunkten var gift med Agneta Qvildahl - änka efter kh. Nils Oberberg. Med andra ord även här kan vi på slingriga stigar nå fram till den avlägsna släktingen till Elfström, Skolkamraten Lomberg kan uppvisa frändskap med Elfström. På något sätt vet Elfström nog om detta, eftersom han kallar denna Agneta Qvildahl för moster Agneta Oberberg!

Elfström får brev från Wänersborg, varuti han och hans hustru inviteras till jungfru Maria Törnqwists bröllop med Johan Brun. Det är fråga om Elfströms yngsta moster, Barbro Fagerdahl, gift med Olof Törnqwist, som skänker bort sin dotter till en man i staten. Johan Brun är med största säkerhet en son till kyrkoherden uti Skepplanda Petrus Claudii Brun, som hade en son Johan Brun född 1696. Skepplanda-prästen var i sin tur son till Claus Claussøn Brun, borgmästare i Kongelf. I så fall hamnar vi rätt in i den berömda Marstrandsätten Brun, och hänvisas till släkt-tavlorna i bil.

Med största beundran följer vi hans noggranna himlaobservationer, som bekräftar att Peter Elfström haft djupa naturvetenskapliga insikter och intressen.